

Brusel 4. června 2021
(OR. en)

9109/21

Interinstitucionální spis:
2008/0140(CNS)

SOC 347
ANTIDISCRIM 65
MI 383
JAI 623
FREMP 143

ZPRÁVA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9108/21
Č. dok. Komise:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Předmět:	Návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci – zpráva o pokroku

I. ÚVOD

Dne 2. července 2008 přijala Komise návrh směrnice Rady, jejímž cílem je rozšířit ochranu proti diskriminaci z důvodu náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace i na jiné oblasti, než je zaměstnání. Navrhovaná horizontální směrnice o rovném zacházení by doplnila stávající právní předpisy ES¹ v této oblasti tím, že by zakázala diskriminaci z výše uvedených důvodů v těchto oblastech: sociální ochrana včetně sociálního zabezpečení a zdravotní péče, vzdělávání a přístup ke zboží a službám, včetně bydlení.

¹ Zejména směrnice Rady 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES.

Velká většina delegací návrh v zásadě uvítala, přičemž mnohé delegace potvrdily, že jeho cílem je doplnit stávající právní rámec tím, že řeší všechny čtyři uvedené důvody diskriminace prostřednictvím horizontálního přístupu.

Většina delegací potvrdila, že je v rámci EU důležité prosazovat rovné zacházení jakožto společnou hodnotu. Několik delegací zejména vyzdvihlo význam návrhu v souvislosti s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCRPD). Některé delegace by však upřednostnily ambicióznější ustanovení o zdravotním postižení.

Přestože zdůraznily význam boje proti diskriminaci, některé delegace v minulosti vyjádřily pochybnosti ohledně nezbytnosti návrhu Komise, neboť měly za to, že návrh v určitých otázkách zasahuje do pravomocí členských států a odporuje zásadám subsidiarity a proporcionality. Některé delegace rovněž požadovaly upřesnění a vyjádřily obavy, zejména pokud jde o nedostatečnou právní jistotu, rozdělení pravomocí a o praktický, finanční a právní dopad návrhu.

Dvě delegace si ponechávají obecné výhrady k návrhu jako takovému.

V současné době si všechny delegace ponechávají ke znění návrhu obecné výhrady přezkumu.

CZ a DK si ponechávají výhrady parlamentního přezkumu. Komise v této fázi potvrdila svůj původní návrh a ponechala si výhradu přezkumu k veškerým jeho změnám, přičemž podporuje hledání kompromisu.

Evropský parlament přijal stanovisko dne 2. dubna 2009² v rámci postupu konzultace. Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009 spadá nyní uvedený návrh pod článek 19 Smlouvy o fungování Evropské unie, a tudíž je třeba jednomyslného přijetí Radou po obdržení *souhlasu* Evropského parlamentu.

² Viz dokument A6-0149/2009. Současný parlament jmenoval zpravodajkou Alici Kuhnkeovou (SE / Zelení / Evropská svobodná aliance).

II. PRÁCE RADY BĚHEM PORTUGALSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ

Portugalské předsednictví předložilo komplexní kompromisní návrh, který Pracovní skupina pro sociální otázky projednala dne 28. května. Pracovní návrhy předsednictví³ se zaměřily na tři hlavní nevyřešené otázky, konkrétně na: 1) *obavy týkající se subsidiarity*; 2) *náklady vzniklé prováděním ustanovení o zdravotním postižení*; a 3) *právní jistotu*.

Delegace předložily *předběžné reakce* do doby, než bude nové znění dále posouzeno. Velká většina delegací formulační návrhy předsednictví uvítala a podpořila nový pokus prolomit dlouhotrvající patovou situaci zaměřením pozornosti na uvedené tři klíčové otázky. Jedna delegace uvedla, že znění předsednictví neřeší úspěšně obavy týkající se subsidiarity, oblasti působnosti směrnice a dopadů na náklady. Řada delegací varovala před jakýmkoli nepřiměřeným snížením úrovně ambicí ve směrnici, přičemž uváděly, že jsou ochotny pracovat na kompromisu. Zástupce Komise rovněž varoval před tímto rozmělněním znění, přesto však spatřoval velký přínos pracovních návrhů předsednictví jako základu pro další jednání.

a) Obavy týkající se subsidiarity (čl. 2 odst. 8, článek 3, čl. 4a odst. 2 a čl. 7 odst. 1 a body odůvodnění 11, 16, 17b, 17f a 17ga)

Předsednictví ve svých formulačních návrzích usilovalo o vyjasnění znění směrnice, aby bylo zcela jasné, že směrnice respektuje pravomoci členských států a nezasahuje do podoby nebo obsahu zejména vnitrostátních systémů sociální ochrany, rodinného práva a vzdělávacích systémů. Zástupce Komise zdůraznil, že navrhovaná směrnice se týká rovného zacházení, zejména pokud jde o přístup, a nemůže upravovat záležitosti spadající do pravomoci členských států.

³ Dokument 8549/21.

Pracovní skupina navrhované změny znění obecně uvítala. Jedna delegace však vyjádřila názor, že nové znění nezajišťuje dodržování zásady subsidiarity, a to zejména v oblasti rodinného a soukromého života. Jiné zdůraznily, že je důležité nalézt správnou rovnováhu mezi subsidiaritou a potřebou zajistit prostřednictvím práva EU smysluplnou ochranu proti diskriminaci. Některé delegace rovněž považovaly za nutné dále vyjasnit vzájemný vztah mezi zákazem diskriminace a právy, jako je svoboda tisku.

b) Náklady vzniklé prováděním (články 4, 4a, 4b a článek 15)

Předsednictví ve svých pracovních návrzích zefektivnilo hlavní ustanovení o zdravotním postižení tím, že je seskupilo do „přiměřené přístupnosti“ a odstranilo samostatný článek o „přístupnosti“, přičemž upřesnilo, že ustanoveními nejsou dotčeny právní předpisy Unie o přístupnosti nebo přiměřených opatřeních ve vztahu k určitému zboží nebo službám. Ačkoli přiměřená opatření zůstávají v rámci zásady rovného zacházení jednoznačnou povinností, nesmí podle znění představovat nepřiměřenou zátěž. Předsednictví dále navrhlo, aby členské státy měly za výjimečných okolností právo podat Evropské komisi odůvodněnou žádost o dočasnou výjimku z požadavku na zajištění přiměřených opatření. Cílem tohoto návrhu je reagovat na dlouhodobé obavy vyjádřené delegacemi, pokud jde o náklady na zajištění přístupnosti bydlení a infrastruktury a o čas potřebný k provedení nezbytných změn.

Ačkoli pracovní skupina obecně uvítala pokus předsednictví o nalezení způsobu, jak dále postupovat, některé delegace důrazně potvrdily, že je třeba ve znění zachovat ambiciózní ustanovení o zdravotním postižení. Některé delegace zpochybnilly vypuštění ustanovení o přístupnosti z normativní části textu, jakož i slučitelnost navrhované dočasné výjimky s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením, podle níž musí být vždy zajištěna přiměřená opatření, pokud to nepředstavuje nepřiměřenou zátěž. Delegace proto vyjádřily názor, že je třeba dále důkladně zvážit jakýkoli případný dočasný mechanismus udělování výjimek, včetně jeho odůvodnění, konkrétních podmínek, které by se použily, a kritérií, která by musela být splněna při žádosti o dočasnou výjimku.

c) **Právní jistota (článek 1, čl. 2 odst. 2, 7 a 7a, čl. 4a odst. 4 a 5) a článek 12 odst. 3 a body odůvodnění 19ca, 19cb, 19cc, 19d a 20-aa)**

Ve svých návrzích předsednictví usilovalo o zlepšení právní jistoty vyjasněním některých pojmů nebo jejich odstraněním ze znění. Například pojem vícenásobné diskriminace byl upřesněn předložením nového znění, které popisuje a upřesňuje možnou kombinaci důvodů v rámci tohoto pojmu, a tím více odráží konkrétní oblast působnosti projednávané směrnice. Odkazy na „diskriminaci z důvodu vztahu s jinou osobou“, na niž se již vztahuje judikatura Soudního dvora Evropské unie, a na „diskriminaci na základě domněnek“ byly odstraněny.

Zatímco pracovní skupina uvítala úsilí o větší právní jasnost, některé delegace vypuštění „diskriminace na základě vztahu s jinou osobou“ a „diskriminace na základě domněnek“ ze znění zpochybnilly. Bylo navrženo, aby byla prozkoumána jiná řešení, včetně možného odkazu na příslušnou judikaturu EU v bodech odůvodnění.

d) **Další otázky**

Bude rovněž třeba dále projednat řadu dalších otázek. Patří mezi ně vymezení oblasti působnosti (včetně subsidiarity v souvislosti se sociální ochranou); ustanovení týkající se možných objektivně odůvodněných rozdílů v zacházení na základě věku nebo zdravotního stavu a terminologie, která se použije v souvislosti s pozitivní činností, včetně „preferenčního“ zacházení oproti „rozdílnému“ zacházení a pojmu „chráněné skupiny“.

III. ZÁVĚR

Během portugalského předsednictví bylo v projednávaných otázkách dosaženo podstatného pokroku. Většina delegací formulační návrhy předsednictví obecně uvítala, avšak k dosažení požadované jednomyslnosti v Radě bude zapotřebí další práce na technické úrovni, jakož i politické diskuze.